

آموزش هنر

پایه نهم
دوره اول متوسطه پیش حرفه ای

وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

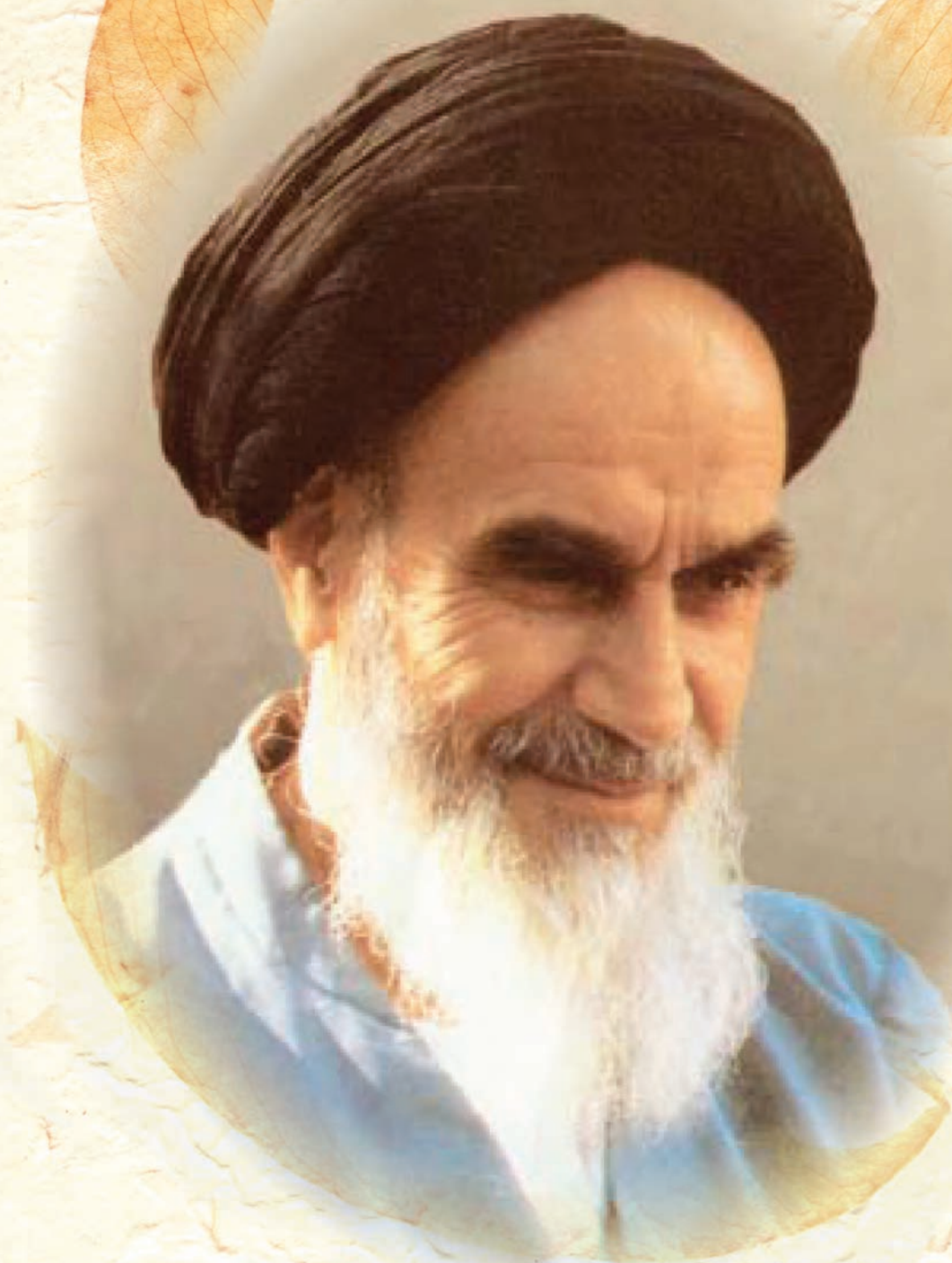
نام کتاب: آموزش هنر پایه نهم دوره‌ی اول متوسطه پیش حرفه‌ای- کد ۵۹۰۸۱
پدیدآورنده: سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توان بخشی
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: فریده رئیسی ماکبانی، پدram حکیم زاده، زهرا معینی، فرزانه کوچک خانی (اعضای گروه تألیف)- بهروز راستانی (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری: اداره چاپ و انتشارات سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
شناسه افزوده آماده‌سازی: احمد رضا امینی (مدیریت امور چاپ و تولید)- زهرا محمدنظامی (امور فنی)- ناهید خیام‌باشی (امور فنی رایانه)- راحله زادفتح‌اله (تصحیح)- فرشته نجفی (مدیر هنری و طراح گرافیک)- محمدعلی کشاورز (طراح جلد)- اعظم لاریجانی، مهران حسینی (عکاس)- هدا حدادی، حمیده نجفی، فرشته نجفی (تصویرگران)- حسین وهابی (صفحه‌آرا)
نشانی سازمان: تهران: خیابان انقلاب، خیابان برادران مظفر، شماره ۶۶، تلفن: ۶۶۹۷۰۴۵۵، کدپستی: ۱۴۱۶۹۳۵۶۸۴
ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران- کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارو پخش) تلفن: ۵- ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹
چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ: هفتم ۱۳۹۸

برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir مراجعه نمایید.

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

فرایند تولید برنامه درسی مجموعه فعالیت‌های نظام‌مند و طرح‌ریزی شده‌ای است، که تلاش دارد ابعاد چهارگانه زیر نظام برنامه درسی (طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی) را در یک فعالیت منسجم، هماهنگ با غایت و اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی سازماندهی نماید.

در تدوین محتوای کتب دانش‌آموزان با نیازهای ویژه که بخشی از فرایند برنامه‌ریزی درسی است، سعی شده تا ملاحظات ساحت‌های تربیتی حاکم بر فلسفه تعلیم و تربیت که ناظر بر رشد و توانمندی دانش‌آموزان برای درک و فهم دانش پایه و عمومی، کسب مهارت‌های دانش‌افزایی، به‌کارگیری شیوه تفکر علمی و منطقی، توان تفکر انتقادی، آمادگی جهت بروز خلاقیت و نوآوری و نیز کسب دانش، بینش و تفکر فناورانه برای بهبود کیفیت زندگی است، مورد توجه قرار گیرد. این محتوا با فراهم نمودن فرصت‌های مناسب برنامه درسی ضمن تأکید بر انعطاف در عین ثبات و همه‌جانبه‌نگری و توجه به هویت ویژه متربیان با نیازهای خاص، زمینه‌ساز دستیابی دانش‌آموزان به کسب شایستگی‌های لازم (توانمندی‌ها، مهارت‌ها) می‌باشد.

امید است این محتوا در تحقق اهداف مؤثر باشد و معلمان عزیز و گرامی با بهره‌گیری از این کتاب بتوانند فراگیران را در دستیابی به صلاحیت‌های فردی و اجتماعی یاری نمایند.

این کار بزرگ حاصل همکاری صمیمانه کارشناسان سازمان آموزش و پرورش کودکان استثنایی و گروه‌های تألیف کتاب‌های درسی می‌باشد، شایسته است از تلاش و مساعی این عزیزان و همکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت متبوع که در مراحل چاپ و آماده‌سازی ما را یاری داده‌اند، تقدیر و تشکر نماییم.

در اینجا از همه همکاران و صاحب‌نظران درخواست می‌نمایم، تا نظرات و پیشنهادهای خود را در خصوص این محتوا به این سازمان منعکس نمایند.

دکتر مجید قدمی

معاون وزیر و رئیس سازمان

آموزش و پرورش استثنایی کشور

خدا زیباست و زیبایی را دوست دارد.

سخنی با همکاران گرامی؛

هنر پدیده‌ای جهانی است که در همه‌ی ابعاد زندگی وجود دارد و همه‌ی انسان‌ها در حیات آن نقش دارند. هنر هر جامعه نشانگر تمدن آن جامعه است .

در جهان امروز به ویژه در قرن حاضر ، درس هنر در میان عناوین و موضوعات درسی دانش‌آموزان، جایگاه ویژه‌ای یافته است .

با توجه به آگاهی از اهمیت و جایگاه درس هنر برای بالا بردن سطح شناخت، تقویت خلاقیت و بروز توانایی‌های «دانش‌آموزان با نیازهای ویژه» سازمان آموزش و پرورش استثنایی اقدام به تدوین کتاب آموزش هنر نموده است. لذا برای آموزش مناسب کتاب حاضر، توجه شما را به ویژگی‌های ساختاری آن جلب می‌کنیم:

ساختار کتاب

۱- تعداد درس‌ها براساس سرفصل‌های اساسی درس هنرتنظیم شده است. این سر فصل‌ها عبارت‌انداز: نقاشی، طراحی - مبانی، کاردستی(کلاژ، کاغذ و تا، کاغذ و برش و حجم سازی)، چاپ، موسیقی و تربیت شنوایی و نمایش.

۲ - در کلیه مبحث‌ها رویکرد اصلی کتاب که توسعه‌ی مهارت‌های حسی - حرکتی است ، با انجام تمرین‌های «آموزش گام به‌گام»، مورد توجه قرار گرفته است که این موضوع به تربیت هنری و بالارفتن ذوق و خلاقیت هنری دانش‌آموزان می‌انجامد.

۳ - آموزش مفاهیم هنری با توجه به زمینه‌ی روان‌شناختی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، تدوین شده است و سعی براین بوده است که عناوین و متن درس‌ها، ساده و در حدّ توان و دانش آنان باشد و از به کارگیری عبارت‌های ثقیل و دور از ذهن خودداری شود.

۴ - با توجه به تفاوت شرایط اجتماعی، فرهنگی و جغرافیایی دانش‌آموزان، همکاران گرامی می‌توانند تمرین‌های مناسب برای هر درس را، مشابه با تمرین های ارائه شده، طراحی و اجرا کنند.

روش های تدریس

طراحی آموزشی برای درس هنر باید به گونه‌ای باشد که در کلاس، فضایی آرام، آزاد و با نشاط بیافریند تا بستر مناسبی برای بروز استعدادها، خلاقیت‌ها و همچنین ارضای نیازهای دانش‌آموزان به زیباشناسی و آفرینش هنری فراهم آورد.

در فرآیند فعالیت‌های یاددهی-یادگیری می‌توان از همه‌ی روش‌های تدریس که اساس آن‌ها فعالیت و مشارکت دانش‌آموز است، استفاده کرد و علاوه بر مشارکت دانش‌آموز در فرآیند تجربه‌های یادگیری، باید زمینه‌ی بروز خلاقیت او نیز مورد توجه باشد و تلفیق رشته‌های هنری هم در هرجا که میسر است، انجام شود.

نکته‌های قابل توجه در فرآیند یاددهی - یادگیری

- بیش‌تر وسایلی که در متن درس‌ها پیش‌بینی شده، در دسترس است و به راحتی تهیه می‌شود.

- در پایان هر جلسه، فهرست وسایل مورد نیاز جلسه‌ی بعد به اطلاع دانش‌آموزان برسد.

- برای ایجاد اعتماد به نفس، دانش‌آموزان را عادت دهید به طور مستقل کار کنند. البته برای گسترش روحیه‌ی همکاری، انجام برخی فعالیت‌ها به صورت گروهی توصیه می‌شود.

- در ابتدای شروع هر فعالیت، اقدامات لازم جهت مشاهده‌ی محیط اطراف یا نمونه کارهای عملی فراهم کنید.

- لازم است بر فعالیت‌های دانش‌آموزان دقت و نظارت کامل داشته باشید و آن‌ها را راهنمایی کنید تا از وسایل و ابزار خود به خوبی نگه‌داری کنند.

- بعد از چند درس می‌توانید نمایشگاهی از آثار دانش‌آموزان برپا کنید.

- دانش‌آموزان را تشویق کنید که تا در حد خود از قدرت تخیل و تفکرشان استفاده کنند و هنگام کار، به آن‌ها آزادی عمل بدهید تا مطابق با سلیقه و نظر خود فعالیت کنند. همچنین از تحمیل نظرهای شخصی در کار آن‌ها خودداری کنید تا آنان نیز از ساخت نمونه‌های کلیشه‌ای بپرهیزند.

- دانش‌آموزان علاقه‌مند به انجام فعالیت‌ی ویژه می‌توانند با نظارت والدین خود، آن را با طرح جدید در اوقات فراغت تکرار کنند.

ارزش‌یابی

کتاب حاضر شامل بیست و شش درس می‌باشد و همکاران گرامی می‌توانند بر اساس علایق و توانمندی دانش‌آموزان، بیست عنوان درس را آموزش داده و در ارزشیابی مورد لحاظ قرار دهند.

ارزش‌یابی به صورت مستمر و پایانی انجام می‌گردد. در فرایند ارزش‌یابی مستمر، فعالیت‌های فردی و گروهی دانش‌آموز و نتیجه‌ی این فعالیت‌ها که محصول هنری اوست، با مشارکت آموزگار، خود دانش‌آموز و هم‌کلاس‌های او سنجیده و قضاوت می‌شود.

فهرست

- ۱ ..... طراحی، مبانی (۱)، شناخت و ایجاد بافت (سیاه و سفید)
- ۲ ..... کاردستی (۱)، کاغذ و برش (۱) ساخت سبد کاغذی
- ۳ ..... چاپ (۱)، چاپ لکه‌ی جوهر (۱)
- ۴ ..... نمایش (۱)، اجرای کارهای روزانه
- ۵ ..... موسیقی (۱)، ساخت سوت سوتک قرقره‌ای
- ۶ ..... طراحی، مبانی (۲)، ایجاد بافت های گوناگون (رنگی)
- ۷ ..... کاردستی (۲)، ساخت تابلوی کلاژ با برگ و گل طبیعی
- ۸ ..... چاپ (۲)، چاپ لکه‌ی جوهر (۲)
- ۹ ..... طراحی، مبانی (۳)، ایجاد بافت با شیوه‌ی خراش دادن (سیاه و سفید)
- ۱۰ ..... کاردستی (۳)، کاغذ و تا - ساخت جعبه تزئینی
- ۱۱ ..... نمایش (۲)، اجرای حرکات عجیب و اغراق آمیز
- ۱۲ ..... چاپ (۳)، تهیه تابلو با برگ سرخس
- ۱۳ ..... طراحی، مبانی (۴)، ایجاد بافت با شیوه‌ی خراش دادن (رنگی)

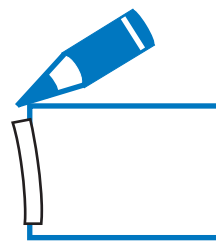

۱۴	🎵	موسیقی (۲)، ایجاد صداهاى طبیعى	۵۰
۱۵	✂️	کاردستى (۴)، تزئین جعبه با پوست تخم مرغ	۵۲
۱۶	😊	نمایش (۳)، ساخت قصه هاى عجیب و اغراق آمیز	۵۴
۱۷	🖨️	چاپ (۴)، چاپ روی تخم مرغ (با روش خراش دادن)	۵۶
۱۸	🔺	نقاشى (۱)، نقاشى آزاد باروش خراش دادن	۶۰
۱۹	🎵	موسيقى (۳)، ساخت سنتورک	۶۲
۲۰	🖨️	چاپ (۵)، چاپ بر روی کاشی و چوب	۶۴
۲۱	🖋️	طراحی، مبانى (۵)، بافت هاى برجسته و فرورفته	۶۶
۲۲	😊	نمایش (۴)، اجرای نمایش سفر به شهر عجایب	۶۸
۲۳	🎵	موسيقى (۴)، ایجاد ضرباهنگ با دست ها	۷۰
۲۴	✂️	کاردستى (۵)، تزئین قاب عکس با دور ریختنى ها	۷۲
۲۵	🖨️	چاپ (۶)، چاپ با پاستل روغنى و اُتو	۷۶
۲۶	🔺	نقاشى (۲)، نقاشى آزاد با بافت هاى مختلف	۸۰

شناخت بافت های گوناگون

آیا تا به حال روی برگ گل ها دست کشیده اید؟ چه احساسی به شما دست داده است؟

آیا روی سنباده دست کشیده اید؟ چه احساسی به شما دست داده است؟

حالا بگویید با دست کشیدن روی اشیای زیر چه احساسی دارید ؟

آجر - پارچه ی مخمل - شیشه - پوست درخت - پارچه ی گونی ...

با نگاه کردن به شکل های زیر بگویید: کدام نرم است؟ کدام زبر است؟ کدام هموار است؟

کدام ناهموار است؟

قلم موی نرم و آبرنگ

مدادشمعی روی مقوّا

مرکب روی کاغذ گلاسه

زغال روی مقوّا

گچ روی دیوار

رنگ گواش و مسواک زبر

هرشیء و هر شکل ظاهر خاصی دارد که به آن بافت می گویند و از راه لمس کردن و یا دیدن و گاه هردو باهم قابل درک است.

به این بافت ها نگاه کنید.

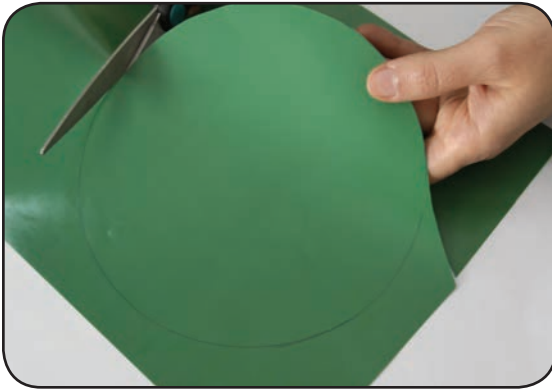

ساخت سبد کاغذی

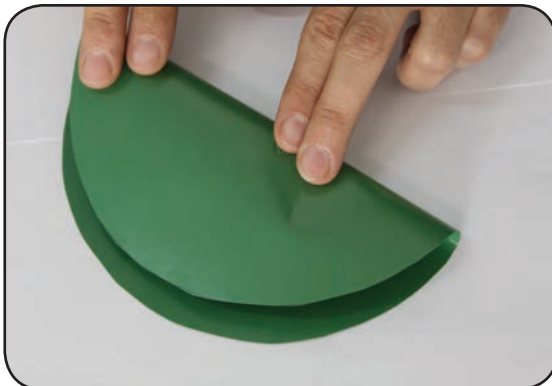
وسایل و مواد مورد نیاز :

- کاغذ رنگی
- قیچی
- مداد
- چسب مایع

گام به گام انجام دهید :

- ۱- با راهنمایی مربی از کاغذ رنگی دایره‌ای به قطر ۱۵ سانتی‌متر ببرید.

- ۲- آن را از وسط تا بزنید تا یک نیم دایره به دست آید.

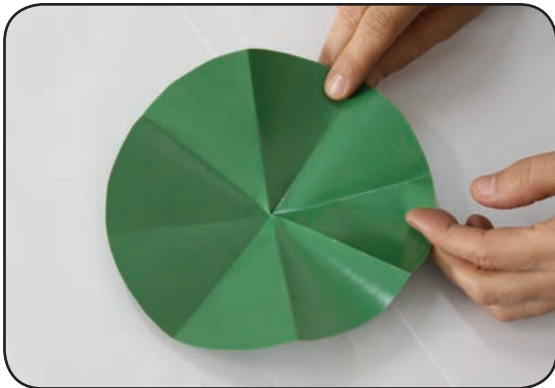

۳- سپس نیم دایره را از وسط تا بزنید.

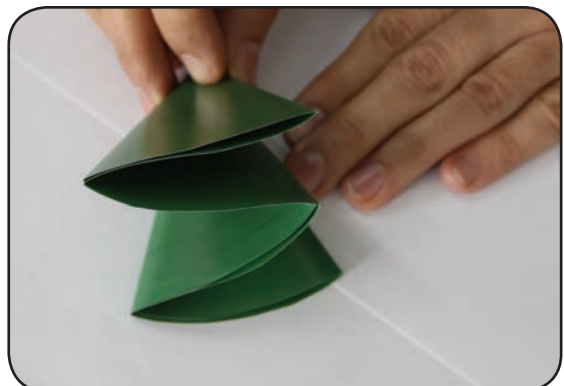

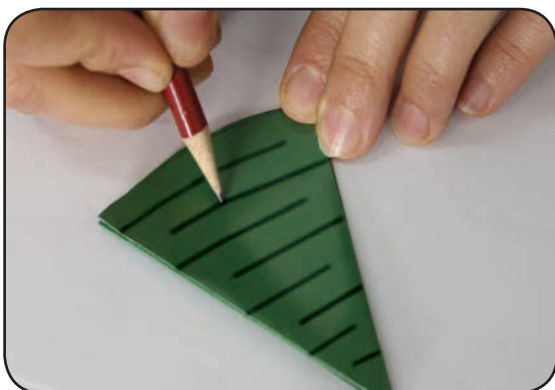
۴- شکل بدست آمده را یک بار دیگر از وسط تا بزنید.

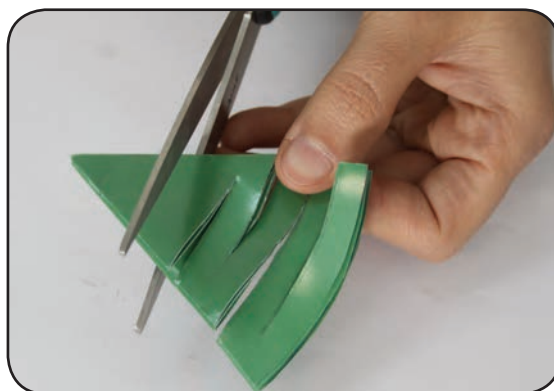
۵- کاغذ را باز کنید. دایره ای دارید که به هشت قسمت مساوی تقسیم شده است.

۶- دایره را از وسط تا بزنید ، سپس از قطعه‌ی کناری؛ مانند بادبزن، تا زدن را شروع کنید.

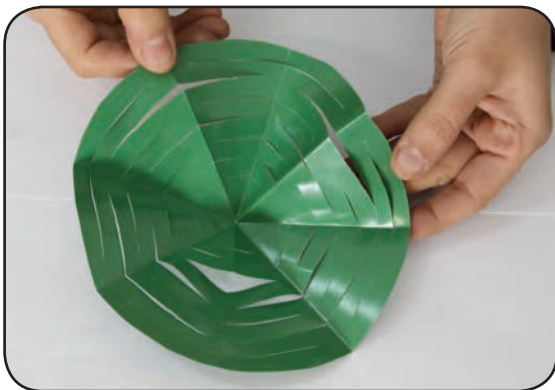

۷- خط‌های نقطه چین را با مداد مانند تصویر روی شکل تا خورده منتقل نمائید.

۸- کاغذ تا خورده را محکم در دست نگه دارید و خطوط نقطه‌چین را با دقت ببرید.

۹- کاغذ را به آهستگی باز کنید و با فشار دست آن را به شکل یک سبد در آورید.

۱۰- با قیچی یک نوار باریک به طول ۲۰ سانتی‌متر و عرض ۲ سانتی‌متر ببرید و با کمک چسب برای سبد خود دسته درست کنید.

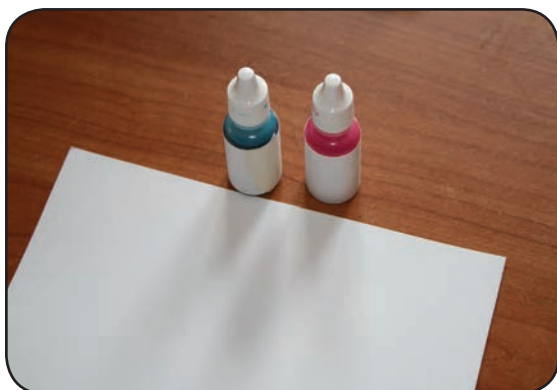
این سبد برای قرار دادن هدایا بسیار مناسب است .
برای این کار می توانید به جای کاغذ از طلق استفاده کنید، تا کار شما دوام بیشتری داشته باشد.

چاپ لگه‌ی جوهر با استفاده از نی (۱)

وسایل و مواد مورد نیاز :

- جوهرهای رنگی (اکولین)
- مقوای سفید
- نی مخصوص نوشابه
- مداد
- خط کش
- قیچی
- چسب
- قطره چکان

گام به گام انجام دهید :

۱- جوهرهای رنگی موردنظر و مقوای سفید را روی میز، مقابل خود قرار دهید.

۳- سپس رنگی دیگر انتخاب کنید و در فواصل سفید مقوای چند قطره بچکانید و مانند مرحله‌ی قبل عمل کنید.

۲- ابتدا یکی از جوهرهای رنگی را انتخاب کرده و با قطره چکان، چند قطره در نقاط مختلف مقوای بچکانید بعد با نی به‌طور مستقیم از بالا روی قطره‌ها فوت کنید. جوهر در جهت‌های مختلف شروع به حرکت می‌کند.

۵- تصویر تصادفی به دست آمده رابه دقت نگاه کنید. می‌توانید با خط کش و مداد، بخش زیبایی از کار را انتخاب و کادربندی کنید، سپس آن را با قیچی ببرید و روی کارت تبریک، تابلویا ... بچسبانید.

۴- این مراحل را می‌توانید با چندرنگ تکرار کنید. این کار را به سلیقه خود انجام دهید.

اجرای حرکات و اعمال طبیعی و روزمره

گام به گام انجام دهید :

حرکات گوناگون را با حالت های احساسی متفاوت ادغام کنید (به مثال های زیر توجه کنید).

مثال اول : پیرمرد یا پیرزنی را نمایش دهید که با « ترس و لرز » راه می رود.

مثال دوم : راه رفتن خیلی محکم و شَق و رق را با حالت احساسی «عجله» نمایش دهید.

۲- گفتار گوناگون را با حالت‌های احساسی متفاوت ادغام کنید(به

مثال‌های زیر توجه کنید).

مثال اول : پیرمرد یا پیرزنی را نمایش دهید که با عجله و

صدای کوتاه صحبت می‌کند.

مثال دوم : پسر یا دختر جوانی را که غمگین

است و با صدای زیر صحبت می‌کند

نمایش دهید.

۳- حرکات و گفتار گوناگون را با حالت احساسی متفاوت ادغام کنید (به مثال های زیر توجه کنید)

مثال اول: فردی را نمایش دهید که به طور طبیعی و آرام نشسته است؛ ولی با حالت عصبانی صحبت می کند.

مثال دوم: راه رفتن فردی را نمایش دهید که کارتن سنگینی به دست گرفته است و با شادی صحبت می کند.

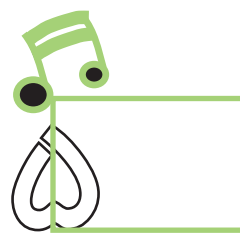
مثال سوم: کودکی را نمایش دهید که با شادی و خوش حالی ورزش می کند؛ ولی با صدای غمگین حرکات خود را می شمارد.

شما دوست دارید حرکات و گفتار خود را با چه حالت های احساسی ادغام کنید؟ پیشنهاد خود را با مربی درمیان بگذارید، سپس آن را در کلاس اجرا کنید

ساخت سوت سوتک قرقره‌ای

شما می‌توانید با وسایل بسیار ساده، ابزاری برای تولید صدا و موسیقی درست کنید. در این درس با ساخت سوت سوتک قرقره‌ای آشنا می‌شوید.

وسایل و مواد مورد نیاز :

- قرقره‌ی چوبی
- یک تکه بادکنک
- نخ

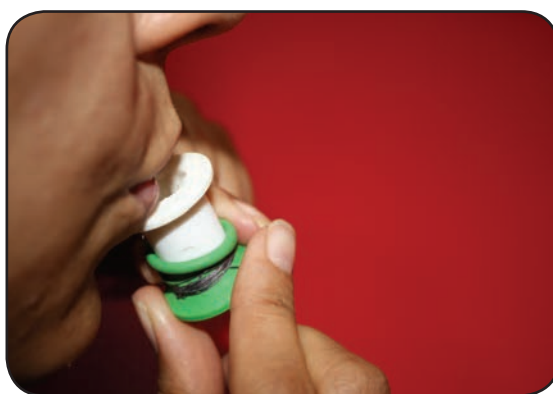

گام به گام انجام دهید :

۱- یک عدد قرقره‌ی چوبی بردارید.

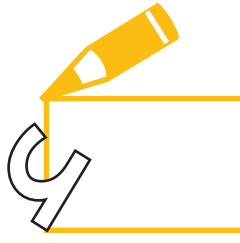
۲- تکه‌ای بادکنک را مانند شکل روی قرقره بکشید و قسمت اضافی آن را با نخ به تنه‌ی قرقره ببندید.

۳- با دمیدن از طرف دیگر قرقره، سوت سوتک به صدا در می آید.

بافت های گوناگون (رنگی)

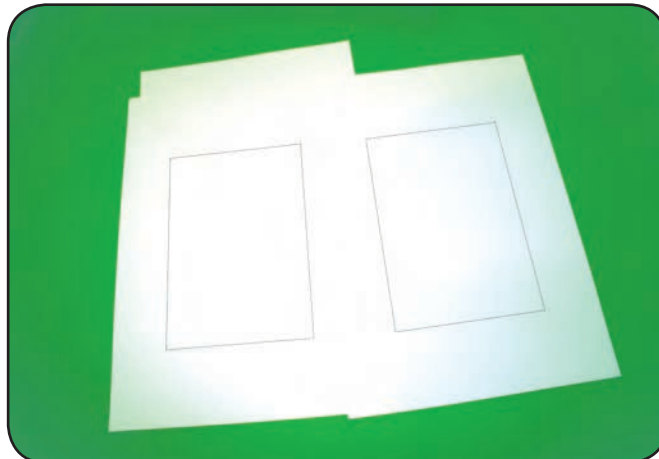

وسایل و مواد مورد نیاز :

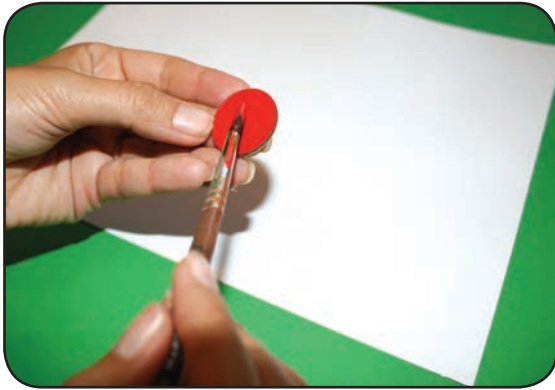
- مقوای A_۴
- گواش های رنگی
- قلم موی نرم
- خط کش
- مداد
- بشقاب پلاستیکی سفید رنگ یا پالت
- سکه
- برگ درخت
- پوست درخت

گام به گام انجام دهید :

۱- چهار مقوای معمولی، که روی آن ها کادری با ابعاد ۱۲ X ۱۷ سانتی متر رسم شده باشد، روی میز قرار دهید.

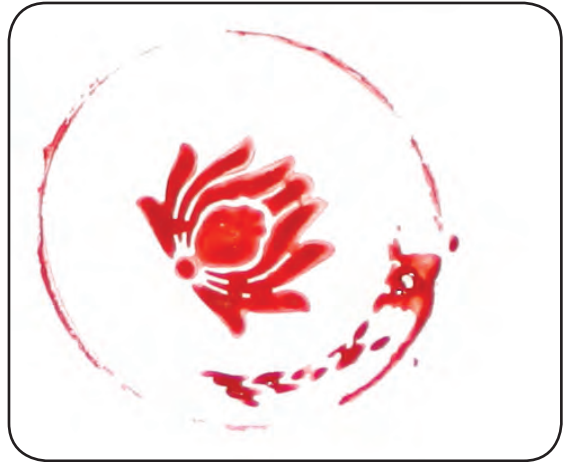

۳- حالا همین کار را با سکه‌ها، پوست درخت یا هر شیء دیگری که دوست دارید، انجام دهید.

۲- برگ‌ها را با گواش رنگ کنید، آن‌ها را روی کادرها فشار دهید تا بافت آن‌ها روی کاغذ بیفتد و کادرها را پر کنید.

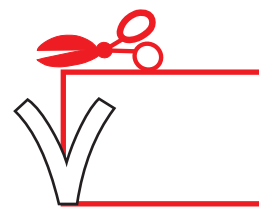

به این تصاویر نگاه کنید.

ساخت تابلوی کلاژ با برگ و گل طبیعی

وسایل و مواد مورد نیاز :

- تعدادی برگ و گل خشک شده در شکل ها و اندازه های مختلف
- مقوّا در اندازه ی دلخواه
- چسب مایع (چسب چوب)
- قلم موی آبرنگ
- آبرنگ یا رنگ گواش
- روبان با عرض یک سانتی متر (به رنگ دلخواه)

گام به گام انجام دهید :

۱- برای اجرای این تابلو لازم است که از قبل گل و برگ ها را به دقت لابه لای کتابی ضخیم بگذارید تا خشک شوند. در غیر این صورت می توانید آن ها را لابه لای چند صفحه روزنامه بگذارید و روی سطحی سفت با اتو خشک کنید. (این کار باید با نظارت مربی یا والدین انجام شود).

۳- گلبرگ های خشک را به شکلی که دوست دارید، بر روی مقوّا بچینید.

۴- سعی کنید با جابه جا کردن و تعویض برگ ها به شکل دلخواه برسید.

۲- مقوّای زمینه ی کار خود را روی میز قرار دهید.

۵- حالا هر برگ و یا گلبرگی را به دقت چسب زده، درمحلّ خود بچسبانید.
تذکر: صبر کنید تا کار شما به طور کامل خشک شود.

۷- در پایان باروبان پایونی درست کنید.
آن را با چسب درمحلّی مناسب بچسبانید و کار خود را زیباتر کنید.

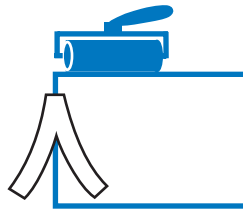
۶- اگر کار ساده است و احتیاج به تزئینات بیش‌تری دارد، با استفاده از قلم مو و آبرنگ برای تابلوی خودشاخه، غنچه و ... بکشید.

چاپ لکه‌ی جوهر با استفاده از نی (۲)

وسایل و مواد مورد نیاز :

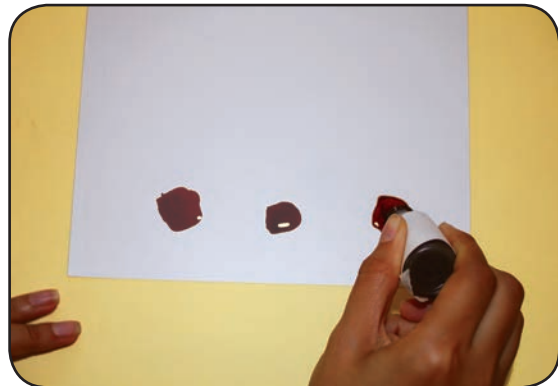
- جوهر قهوه ای
- مقوای سفید (و یا رنگ روشن چون زرد یا آبی)
- نی مخصوص نوشابه
- قلم مخصوص آب رنگ
- رنگ‌های گواش
- قطره چکان

گام به گام انجام دهید :

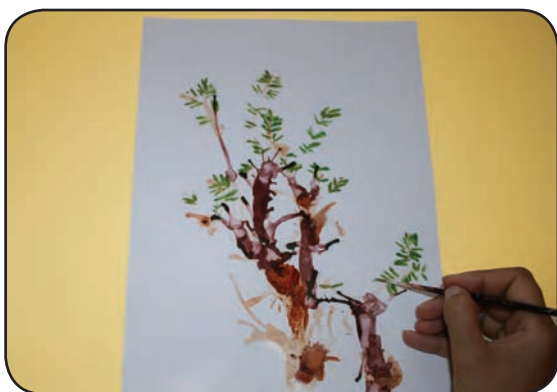
۱- مقوای مورد نظر را روی میز مقابل خود قرار دهید.

۳- با دمیدن درنی لکه‌های جوهر را از قسمت پایین کاغذ به سمت بالا حرکت دهید.

۲- با قطره چکان، مطابق تصویر در قسمت پایین مقوای چند قطره جوهر قهوه‌ای بچکانید.

۵- قلم موی خود را به رنگ سبز گواش آغشته کنید و تنها با ضربه زدن روی قسمت‌های بالایی درختان شکل برگ‌ها را ایجاد کنید.

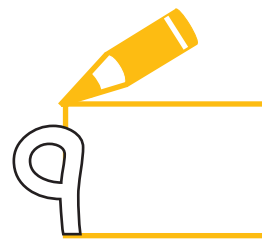

۴- هنگام دمیدن در نی و حرکت دادن هم‌زمان آن، مسیر حرکت جوهر شاخه شاخه شده، شکل‌های زیبایی؛ مانند شاخه‌های درخت ایجاد می‌شود. حالا شما تصاویری از چند درخت دارید که بدون برگ، گل و میوه هستند.

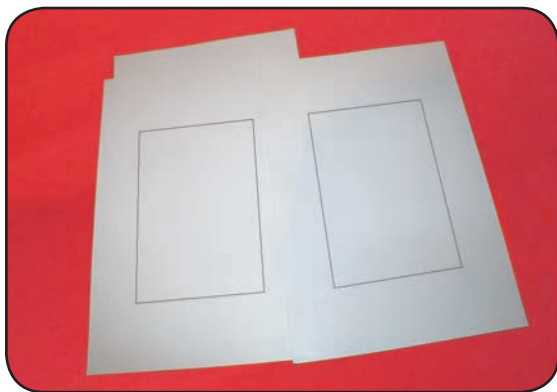

۶- با انتخاب رنگ‌های متفاوت گواش برای برگ‌ها، می‌توانید فصل‌های مختلف سال را تصویرسازی کنید.

بار دیگر این تمرین را انجام دهید. آیا این بار می‌توانید برای درخت خود، علاوه بر برگ‌های سبز، شکوفه یا میوه بگذارید؟

ایجاد بافت با خراش دادن (سیاه و سفید)

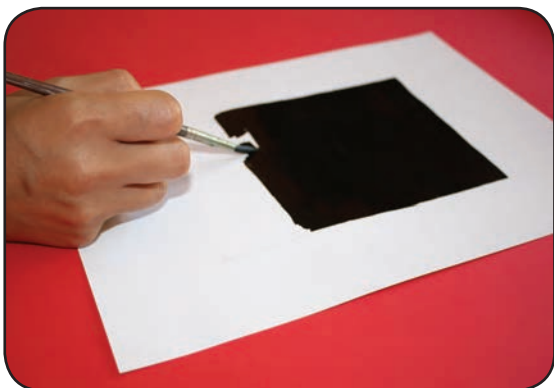

وسایل و مواد مورد نیاز :

- مقوای گلاسه ۳ برگ (اندازه A۴)
- خط کش
- مداد
- جوهر رایید سیاه رنگ
- قلم موی نرم
- وسیله‌ای نوک تیز (کاتر، میخ و ...)

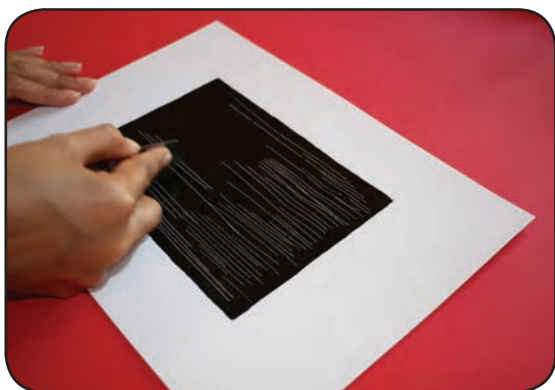
گام به گام انجام دهید :

۱- مقوای گلاسه را که در آن‌ها کادرهایی با اندازه‌ی ۱۷ X ۱۲ سانتی متر رسم شده اند، روی میز قرار دهید.

۲- درون کادرها را با جوهر رایید سیاه به وسیله‌ی قلم موی آبرنگ بپوشانید.

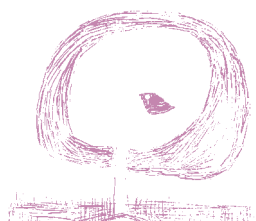

۳- در دو کادر سیاه شده با شیء نوک تیز؛ مانند میخ یا کاتر؛ شیارهای عمودی، افقی یا ... به وجود آورید.

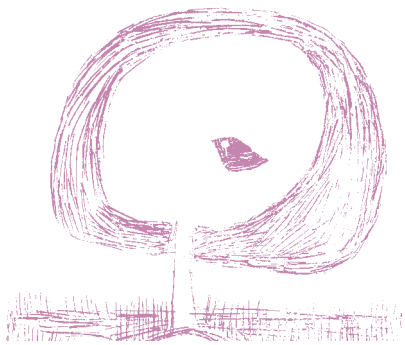
۴- در کادر بعدی با شیء نوک تیز تصویری را به دلخواه بکشید.

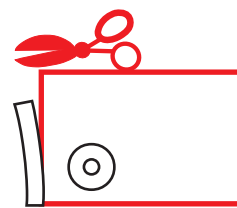
به این نمونه ها توجه کنید.

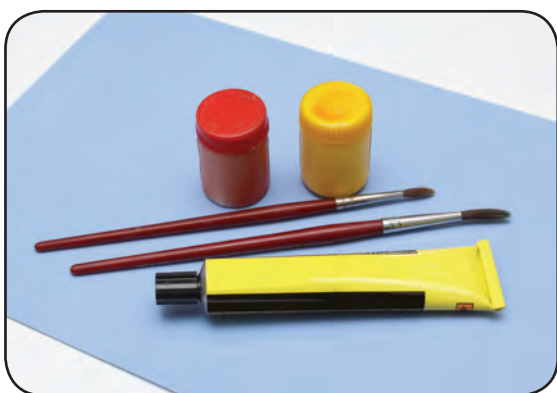

ساخت جعبه‌ی تزئینی

وسایل و موادّ مورد نیاز :

- کاغذ رنگی به شکل مستطیل
- رنگ گواش
- قلم موی آبرنگ
- چسب مایع

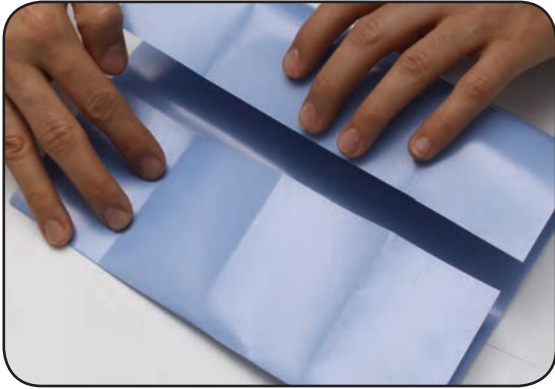
گام به گام انجام دهید :

۲- یک بار دیگر همین کار را انجام بدهید، سپس کاغذ را باز کنید. حال کاغذ شما از طول به ۴ قسمت مساوی تقسیم شده‌است.

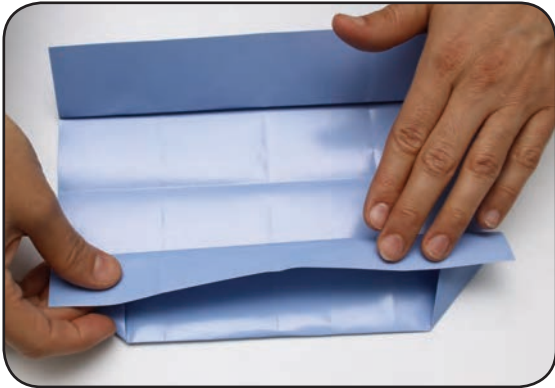
۱- کاغذ رنگی را از طول تا بزنید. کاغذ باید به دو قسمت مساوی تقسیم شود.

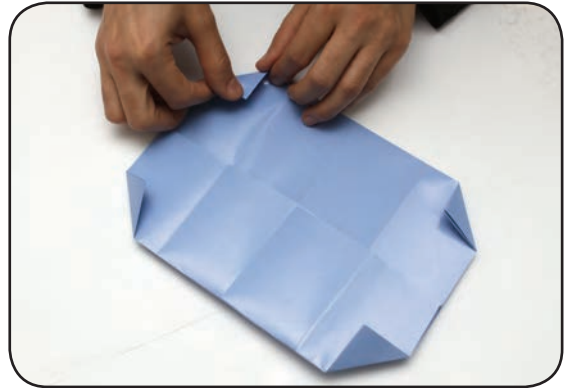
۴- تای کاغذ را باز کنید و دو لبه‌ی عرض را تا مرکز کاغذ تا بزنید.

۳- کاغذ خود را از عرض تا بزنید. کاغذ باید به دو قسمت مساوی تقسیم شود.

۶- دو لبه‌ی داخلی کاغذ را به پشت تا بزنید تا روی مثلث‌های کوچک را بگیرد.

۵- در گوشه‌های کاغذ تاهای کوچکی ایجاد کنید. به این ترتیب در گوشه‌ها، ۴ مثلث کوچک خواهید داشت.

۸- جعبه‌ی شما تقریباً شکل گرفته است. حال با نوک یک مداد گوشه‌ها و اطراف جعبه را شکل داده، مرتب کنید.

۷- سپس لبه‌های داخلی شکل را به آهستگی با انگشت بگیرید و باز کنید.

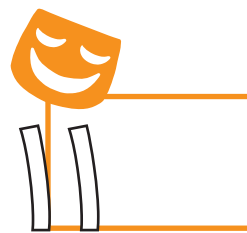

- ۹- می‌توانید بعضی از قسمت‌های تا خورده را برای استحکام بیش‌تر کمی چسب مایع بزنید.
- ۱۰- جعبه‌ی خود را به وسیله‌ی قلم مو و رنگ گواش به دلخواه تزئین کنید.

اجرای حرکات عجیب و اغراق آمیز

آیا تا به حال به قصه های عجیب و غریب گوش داده اید؟ یا این گونه نمایش ها را دیده اید؟
برای اجرای حرکات عجیب و اغراق شده، مثال های زیر را تمرین کنید:

گام به گام انجام دهید :

مثال اول : با فرمان مربی؛ مانند یک پیرمرد یا پیرزن راه بروید. بلافاصله با فرمان مربی،
مانند یک کودک بدوید.

مثال دوم : با فرمان مربی؛ مانند یک جوان با شادی بدوید، بلافاصله با فرمان مربی؛ مانند
یک جوان غمگین راه بروید.

مثال سوم : با فرمان مربّی؛ مانند یک پیرمرد یا پیرزن عجول غذا بخورید، با فرمان مربّی؛
مانند یک کودک با حالت شَق و رَق غذا بخورید.
مثال چهارم : راه رفتن یک شیر ترسو را تمرین کنید.
مثال پنجم : راه رفتن و غذا خوردن یک کانگوروی عصبانی را تمرین کنید.
مثال ششم : راه رفتن یک خروس شاد را تمرین کنید.

شما چه حرکات عجیب و اغراق آمیزی را پیشنهاد می کنید، آن ها را با مربّی و گروه خود
در میان بگذارید و با همکاری گروه اجرا کنید.

تهیه ی تابلو با برگ سرخس

وسایل و مواد مورد نیاز :

- برگ های سرخس
- افشانه رنگ مشکی (یا فوتک و جوهر رنگی)
- مقوای اندازه A4 در رنگ های مختلف

گام به گام انجام دهید :

۱- سطح میزی تقریباً بزرگ را با روزنامه به طور کامل بپوشانید (در صورتی که میزی مناسب در دسترس نباشد می توانید از سطح زمین استفاده کنید).
تذکر: بهتر است مقوّاها را در رنگ های سبز روشن، سبز تیره، زرد نارنجی و سفید در نظر بگیرید. به این ترتیب تابلوهای شما یادآور چهار فصل سال خواهد بود.

۲- اوّلین برگ مقوّا را روی روزنامه قرار دهید و یک برگ سرخس را به شکلی که دوست دارید، روی مقوّا بگذارید.
۳- افشانه مشکی را به طور کامل تکان دهید تا آماده ی مصرف شود، سپس با فاصله تقریبی ۴۰ سانتی متر، روی برگ را با دقّت افشانه کنید.

۴- این عمل، رنگ مشکی اطراف برگ و حاشیه ی مقوّا را خواهد پوشاند.
(البته فشردگی دانه های رنگ افشانه شده در اطراف برگ زیاد و در حاشیه های مقوّا بسیار کم است.)

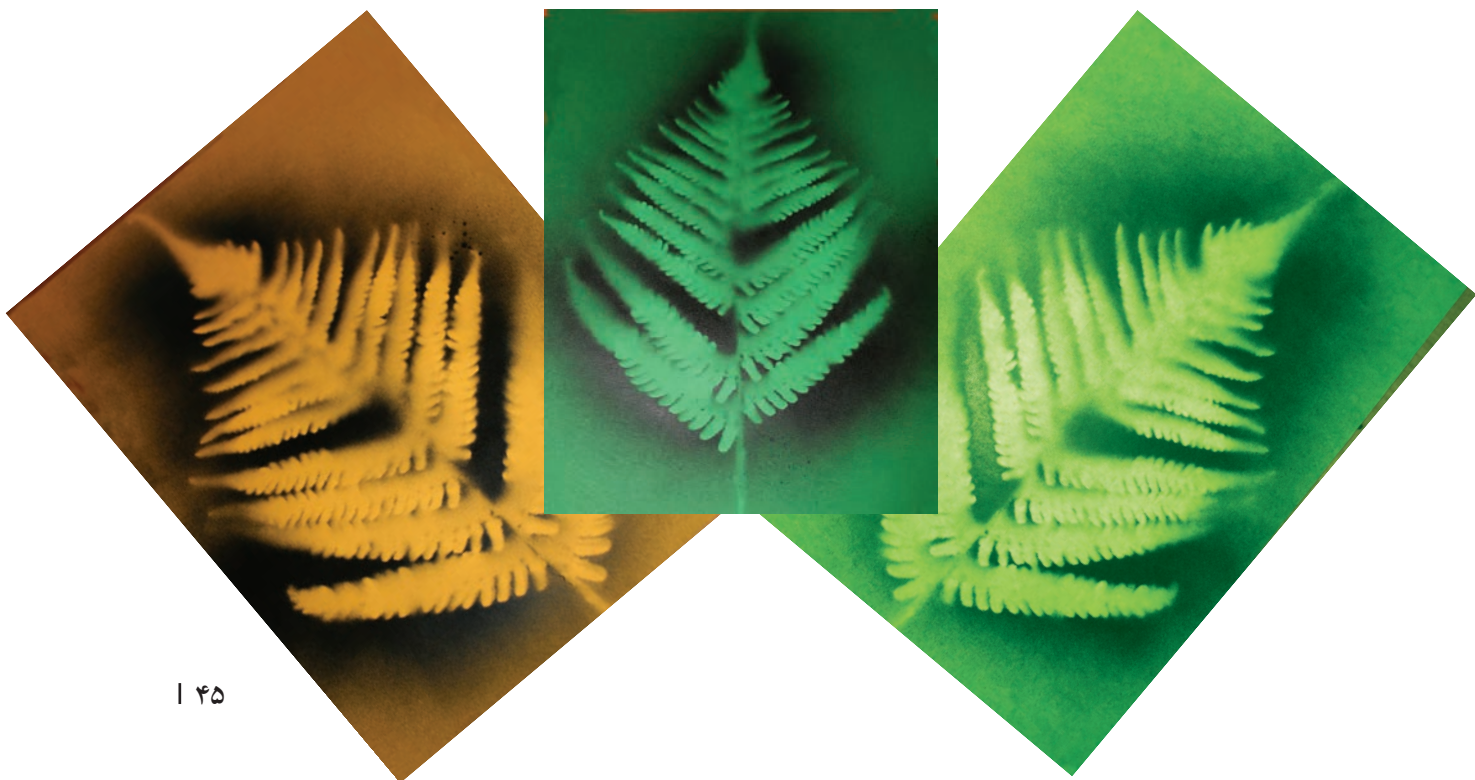

۵- برگ سرخس را از روی مقوّا به آرامی بردارید.

۶- تمامی این مراحل را با سه مقوای دیگر نیز اجرا کنید، امّا سعی کنید آرایش (نحوه ی قرار گرفتن برگ) و اندازه ی برگ ها را تغییر دهید.

۷- در پایان تصویر چهار برگ چاپ شده با رنگ ها و شکل های متفاوت خواهید داشت که در کنار هم مجموعه ای زیبا را به وجود می آورند.

اکنون تصویر زیبای برگ را روی مقوّا خواهید دید.

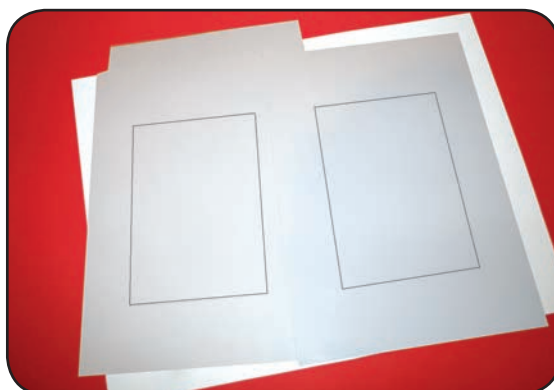
ایجاد بافت با خراش دادن (رنگی)

وسایل و مواد مورد نیاز :

- مقوای گلاسه ۳ برگ (اندازه‌ی A۴)
- خط کش
- مداد
- مداد های شمعی
- رنگ های گواش
- قلم موی نرم
- وسیله ی نوک تیز (کاتر، میخ و...)

گام به گام انجام دهید :

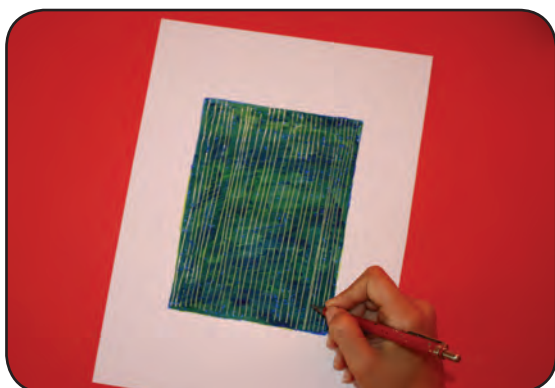
- ۱- مقوای گلاسه را که در آن ها کادرهایی با اندازه ۱۲ X ۱۷ سانتی متر رسم شده باشد، روی میز قرار دهید.

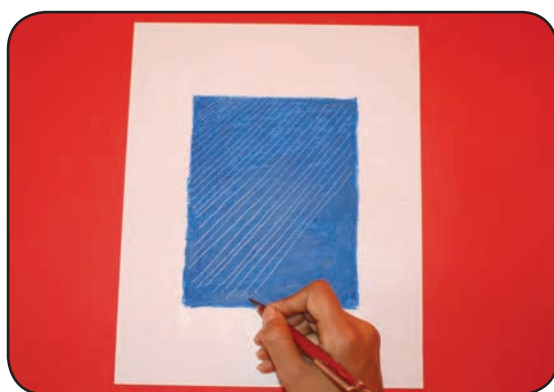
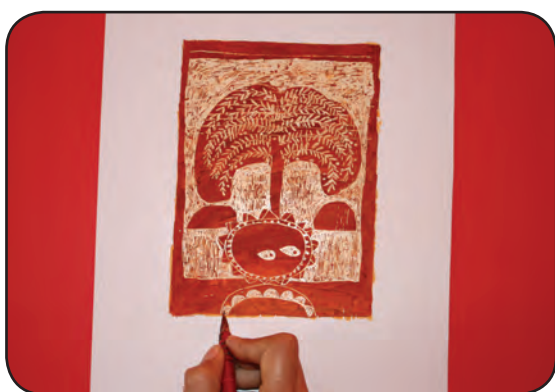

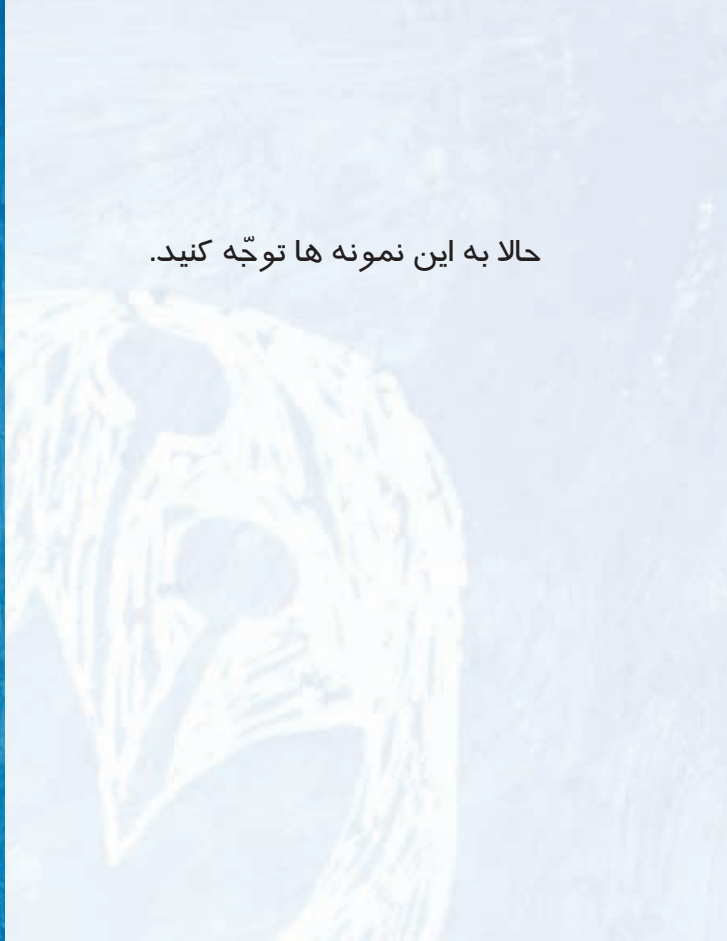
۲- درون کادرها را با مداد شمعی بپوشانید، سپس روی آن ها را با گواش و قلم موی نرم رنگ بزنید.

۳- در دو کادر رنگ شده با شیء نوک تیز؛ مانند میخ یا کاتر شیارهای عمودی، افقی و یا ... ایجاد کنید.

۴- در کادر بعدی با شیء نوک تیز تصویری را به دلخواه بکشید.

حالا به این نمونه ها توجه کنید.

ایجاد صداهای طبیعی

گام به گام انجام دهید :

هر روز صبح برای رفتن از خانه به مدرسه از چه جاهایی عبور می کنید؟
 چه صداهایی در این مسیر می شنوید؟
 آیا صدای وسایل نقلیه؛ مانند موتورسیکلت و اتومبیل را می شنوید؟
 آیا می توانید صدای آن ها را با دهان خود تقلید و تکرار کنید؟
 آیا می توانید صدای قطار، هواپیما و بالگرد را تقلید و تکرار کنید؟

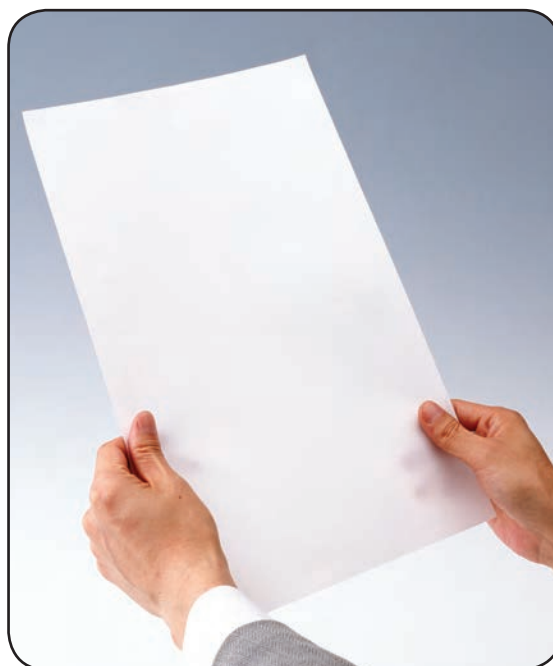
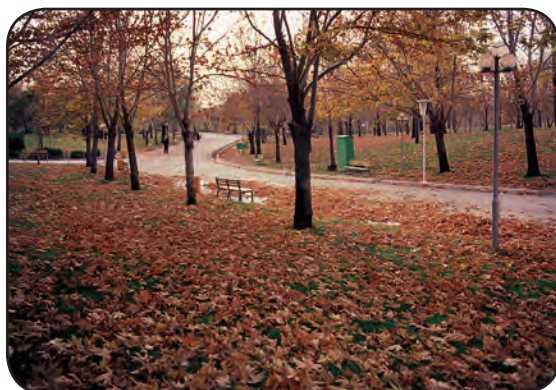

آیا در روزهای سرد فصل پاییز و زمستان هنگام عبور از خیابان صداهاى خاصى مى شنوید؟ چه صداهاى؟ آیا به صدای زوزه ی باد، چک چک باران و غرّش رعد و برق دقّت کرده اید؟ آیا مى توانید این صداها را با وسایل ساده تولید کنید؟

آیا مى دانید اگر یک برگ کاغذ را در هوا تکان دهید صدای غرّش رعد و برق ایجاد مى شود؟

آیا میدانید اگر در یک دایره ی زنگی چند دانه بریزید و آن را تکان دهید صدای باران تولید مى شود؟

حالا خوب فکر کنید و بگویید با وسایل ساده ی دیگری مى توانید صداهاى طبیعى ایجاد کنید؟

۱۵

تزئین جعبه با پوست تخم مرغ

وسایل و مواد مورد نیاز :

- یک جعبه ی بلا استفاده
- چسب چوب
- مداد
- پوست تخم مرغ به مقدار لازم
- رنگ های گواش
- رنگ گواش سفید صدفی
- خلال دندان
- نقشه ی مورد نظر
- کاربن
- قلم موی آب رنگ

گام به گام انجام دهید :

۱- پوست تخم مرغ ها را با آب گرم بشوید و روی روزنامه قرار دهید تا به طور کامل خشک شوند.

۲- رنگ های گواش را انتخاب کنید. هر کدام از آن ها را در پالت بگذارید و با چند قطره آب رقیق کرده، سپس به هریک از آن ها رنگ سفید صدفی اضافه کنید. به این ترتیب شما چند رنگ متالیک خواهید داشت.

۳- با قلم مو پوست تخم مرغ ها را، به رنگ های مختلف رنگ آمیزی کرده، صبر کنید تا به طور کامل خشک شوند.

۴- طرح خود را روی جعبه منتقل کنید.

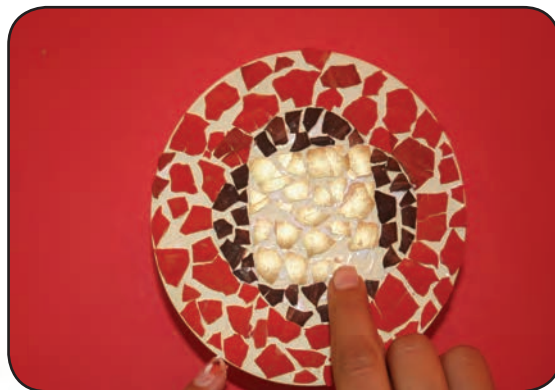
۶- می‌توانید به کمک خلال دندان تکه‌های شکسته شده را کمی از هم فاصله دهید.

۵- پوست تخم مرغ مورد نظر خود را با توجه به طرح، انتخاب و به تکه‌های کوچک‌تر خرد کنید. سپس هربار، بخشی از طرح را چسب چوب بزنید و با پوست تخم مرغ بپوشانید. (قبل از خشک شدن چسب چوب، پوست تخم مرغ‌ها را با دست فشار دهید تا خرد شوند و بهتر بچسبند)!

۷- بخش‌های دیگر جعبه را نیز به همین ترتیب چسب بزنید و با بقیه‌ی پوست تخم مرغ‌های رنگی بپوشانید تا هیچ قسمتی از آن خالی نماند.

ساخت قصه‌ی عجیب و اغراق آمیز

فرض کنید شما به سفر می روید و در این سفر به «شهر عجیب» می رسید، در این شهر به آدم ها و موجودات عجیب و غریب برخورد می کنید.

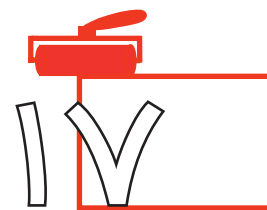
– سوال‌های زیر را با دقت بخوانید و پس از مشورت با اعضای گروه به آن‌ها پاسخ دهید:

- ۱) شما از چه راهی وارد این شهر می‌شوید؟ آیا آن راه هوایی، زمینی یا زیر زمینی است؟
- ۲) آیا برای ورود به این شهر دری وجود دارد؟ آن در، چه شکلی است؟
- ۳) راه رفتن، نشستن، غذا خوردن و... آدم‌ها و موجودات آن شهر چه شکلی است؟
- ۴) چه اتفاقی برای شما در آن شهر می‌افتد؟
- ۵) چه طور از آن شهر خارج می‌شوی؟

شما چه موضوع عجیب و اغراق آمیزی پیشنهاد می‌کنید، آن را با مربی و گروه خود در میان بگذارید و با همکاری گروه برای آن پرسش و پاسخ‌هایی طراحی کنید.

چاپ روی تخم مرغ (باروش خراش دادن)

وسایل و مواد مورد نیاز :

- تخم مرغ آب پز شده به تعداد مورد نیاز (یا تخم مرغ مصنوعی پلاستیکی و سفالی)
- رنگ های گواش
- قلم موی آبرنگ
- ابزار نوک تیز (مانند مداد اتود بدون مغزی)
- جا تخم مرغی
- پالت تخم مرغی
- طرح موردنظر برای تزئین روی تخم مرغ ها
- کاغذ کاربن
- دستمال کاغذی و یا پارچه ای

گام به گام انجام دهید :

۱- تخم مرغ های آب پز شده و یا مصنوعی را داخل جا تخم مرغی قرار دهید.

۳- مقداری از گواش را داخل ظرف پالت تخم مرغی بگذارید و با چند قطره آب آن را کمی رقیق کنید.

۲- یکی از رنگ‌های گواش را انتخاب کنید.
نکته: بهتر است از رنگ‌های تیره مانند سبز تیره، آبی تیره یا قرمز استفاده کنید.

۶- طرح مورد نظر خود را با کاغذ کاربن روی تخم مرغ انتقال دهید.

۴- با قلم موی آبرنگ همه‌ی سطح تخم مرغ را با رنگ بپوشانید.

۵- دقت کنید رنگ شما نباید زیاد رقیق باشد و یک پوشش غلیظ و یکنواخت همه‌ی سطح تخم مرغ را بپوشاند.

۷- ابزار نوک تیز خود را انتخاب کنید و خطوط طراحی شده روی تخم مرغ را خراش دهید (برای به دست آوردن نتیجه بهتر سعی کنید طرح شما خطوط و سایه‌های زیادی داشته باشد).

با استفاده از قیطان‌های رنگی و چسب می‌توانید این تخم مرغ‌ها را از شاخه های چوبی خشک آویزان کنید یا داخل ظرفی پر شده از پوشال بچینید.

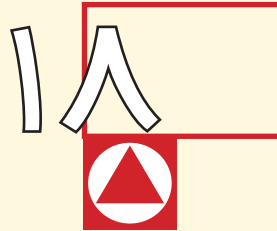

سفره‌های هفت سین خود را با این تخم مرغ‌ها تزیین کنید.

نقاشی آزاد با روش خرایش دادن

هر موضوعی را که دوست دارید با روش خراش دادن نقاشی کنید.

ساخت سنتورک

وسایل و مواد مورد نیاز :

- تخته
- میخ
- نخ نایلونی

گام به گام انجام دهید :

۱- تخته ای را به شکل ذوزنقه تهیه کنید.

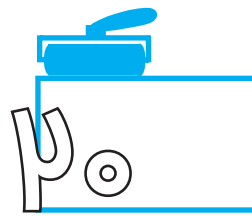

۲- میخ ها را به دو طرف ذوزنقه بکوبید.

۳- نخ های نایلونی را مانند شکل به میخ ها گره بزنید. نخ ها را با انگشت یا ناخن بلرزانید تا به صدا در آیند.

چاپ با برگ‌های طبیعی بر روی کاشی یا چوب

وسایل و مواد مورد نیاز :

- برگ‌های طبیعی در شکل و اندازه های متفاوت (برگ‌هایی از نوع ضخیم که برگ‌های بسیار و برجسته دارند؛ مانند انجیر، گیلاس و خرمالو بسیار مناسب هستند).
- یک قطعه کاشی یا چوب*
- رنگ‌های گواش
- افشانه‌ی بَرّاق کننده
- قلم مو
- پالت تخم مرغی

گام به گام انجام دهید :

۱- کاشی یا چوب را روی میز قرار دهید.

۳- قسمت پشت برگ‌ها را به وسیله‌ی قلم‌مو رنگی کنید و به‌دقت بر روی کاشی چاپ بزنید.

۲- رنگ گواش مورد نظر خود را در پالت بگذارید و با چند قطره آب رقیق کنید.

* می‌توانید از قطعه‌ای چوب روسی، فیبر یا MDF استفاده کنید.

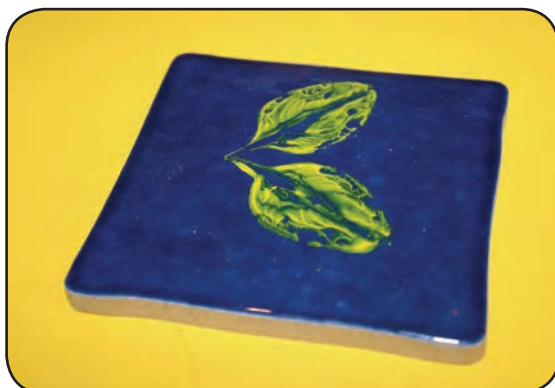

۵- صبر کنید تا چاپ شما به طور کامل خشک شود.

۴- می توانید این کار را چند بار دیگر تکرار کنید به طوری که تابلوی شما زیبا و کامل شود.

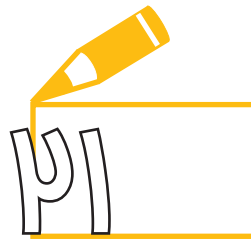
۷- می توانید از این تابلو برای تزئین دیوار منزل، کلاس و حتی روی میز استفاده کنید.

۶- برای ثابت و برق شدن تابلو از افشانه (کیلر) استفاده نمائید*.

* تابلو را روی روزنامه قرار دهید و تمام قسمت های تابلو را با فاصله ۴۰ سانتی متر به دقت افشانه کنید.

بافت های برجسته و فرو رفته با استفاده از چسب چوب

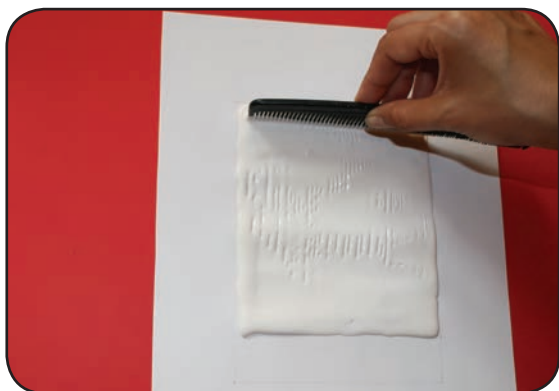
وسایل و مواد مورد نیاز :

- مقوای در اندازه های ۱۵ X ۱۵ یا ۱۲ X ۱۷ سانتی متر
- چسب چوب غلیظ
- شانه
- سکه
- کاردک
- گواش های رنگی
- قلم مو

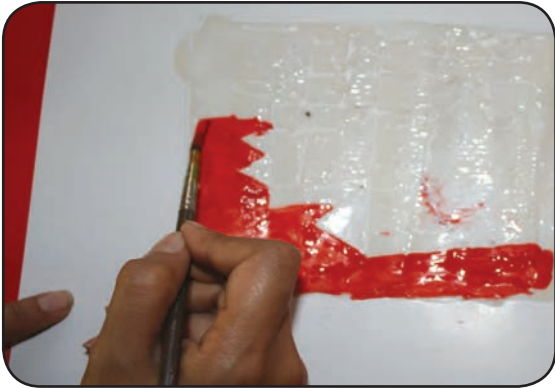
گام به گام انجام دهید :

۱- یکی از مقوای را روی میز قرار دهید.

۲- روی آن را با کاردک از چسب چوب (با قشر ضخیمی) بپوشانید.

۳- سپس با شانه، شیارهایی عمودی و افقی روی مقوای ایجاد کنید.

۴- می توانید این کار را با فرو کردن سکه روی چسب چوب نیز انجام دهید.
۵- حالا می توانید مقوّاها را، که بافت دار کرده اید به دلخواه رنگ آمیزی کنید.

هر نقشی را که دوست دارید با وسیله ی نوک تیز روی چسب چوب نقاشی کنید و بعد از خشک شدن آن ها را رنگ آمیزی کنید.

اجرای نمایش سفر به شهر عجیب و غریب

سفر به « شهر عجیب » را به یک قصه تبدیل کنید، سپس آن را با کمک اعضای گروه نمایش دهید:

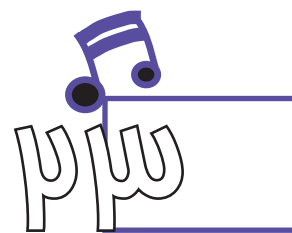

گام به گام انجام دهید :

- ۱) برای آدم ها و موجودات « شهر عجیب » اسم انتخاب کنید.
- ۲) برای آدم ها و موجودات « شهر عجیب » جنسیت ، سن و احساس انتخاب کنید.
- ۳) برای آدم ها و موجودات « شهر عجیب » حرکات و بعضی اعمال روزمره را انتخاب کنید.
- ۴) برای آدم ها و موجودات « شهر عجیب » تَن صدا و نوع حرف زدن انتخاب کنید.
- ۵) با توجّه به نقش های انتخاب شده وسایلی را، برای بهتر بازی کردن (نمایش) انتخاب کنید.

در صورت تمایل موضوع پیشنهادی خود در درس شانزدهم را با همکاری گروه به یک نمایش تبدیل و اجرا کنید.

ایجاد ضرباهنگ با دست ها

آیا تا کنون در مراسم مختلف مدرسه برای تشویق دوستان خود دست زده اید؟ آیا می دانید شما می توانید با دستان خود صداهای مختلفی ایجاد کنید؟

گام به گام انجام دهید:

۱- ابتدا با فاصله زمانی یکسان، با ضربه های یکسان دست بزنید.

۲- سپس با فاصله ی زمانی یکسان، با دو ضربه ی متوالی دست بزنید.

۳- حالا با فاصله ی زمانی یکسان، با سه ضربه ی متوالی دست بزنید.

۴- در مرحله ی بعد، با فاصله ی زمانی یکسان، ابتدا با یک ضربه و سپس با دو ضربه دست بزنید.

۵- این بار با فاصله ی زمانی یکسان، یک ضربه، دو ضربه و سپس سه ضربه بزنید.

۶- در این مرحله، ابتدا سه ضربه، دو ضربه و سپس یک ضربه بزنید.

۷- سپس با فواصل زمانی یکسان، ابتدا یک ضربه و سپس سه ضربه بزنید.

تمرین های بالا را با تغییر فواصل زمانی نیز اجرا کنید.
آیا می دانید با استفاده از ضربه های دست به بدن می توان صداهای حرکت قطار را تقلید کرد؟

شما چه صداهای دیگری را می توانید با استفاده از ضربه های دست ایجاد کنید؟

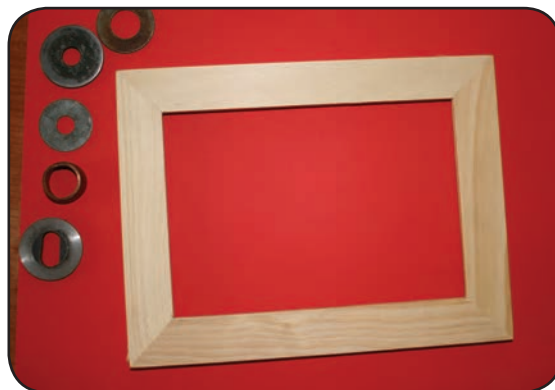

تزئین قاب عکس با دور ریختنی‌ها

وسایل و مواد مورد نیاز :

- یک عدد قاب عکس قدیمی
- چسب مایع (چسب چوب)
- دور ریختنی‌ها (واشرها و مهره‌های فلزی)
- رنگ گواش طلایی
- یک قطعه اسفنج
- افشانه براق کننده

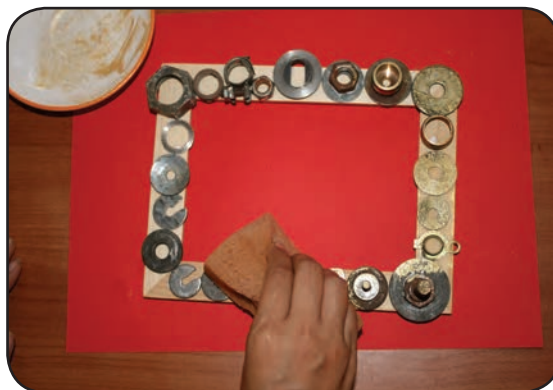
گام به گام انجام دهید :

۱- قاب عکس خود را به دقت تمیز کنید.
۲- واشرها و مهره‌های فلزی را به شکلی که دوست دارید، در سطح قاب عکس بچسبانید (سعی کنید فضای خالی باقی نماند).

۳- صبر کنید تا چسب به طور کامل خشک شود.
۴- گواش طلایی را با آب کمی رقیق کنید.

۶- با این روش، رنگ آمیزی سطح کار شما یکنواخت رنگ نمی‌شود بلکه سایه روشن ایجاد شده، بافت به وجود می‌آید.

۷- صبر کنید تا رنگ شما به طور کامل خشک شود.

۸- در پایان می‌توانید کار خود را با افشانه کیلر ثابت و براق کنید.

می‌توانید برای تزیین قاب عکس خود از دورریختنی‌های دیگر مانند انواع دکمه، هسته و... استفاده کنید.

۵- اسفنج خود را به رنگ طلایی کنید و سطح قاب عکس و واشرهای چسبیده بر آن را به صورت ضربه زدن رنگ آمیزی کنید.

چاپ با پاستل روغنی و اتو

وسایل و مواد مورد نیاز :

- خرده های بلا استفاده از پاستل های روغنی (مداد شمعی)
- کاغذ یا مقوای گلاسه (۲ عدد هم اندازه)
- مقوای به اندازه های مورد نیاز
- اتو
- خط کش
- مداد
- چسب
- قیچی

گام به گام انجام دهید :

۱- خرده های مداد شمعی را در رنگ های متفاوت به طور تصادفی در قسمت وسط یک قطعه مقوای گلاسه بریزید. (دقت کنید خرده های مداد شمعی تا حاشیه ی خارجی کاغذ، حدود ۳ تا ۴ سانتی متر فاصله داشته باشد).

۳- با نظارت مربی اتویی را که از قبل با درجه ی متوسط گرم کرده اید برای چند ثانیه (حدود ۳ الی ۵ ثانیه) روی مقوای قرار دهید و بردارید.

۲- قطعه ی دیگر مقوای گلاسه را روی خرده های مواد شمعی قرار دهید.

۵- با این روش، شما دو شکل تصادفی و کاملاً مشابه هم دیگر خواهید داشت.

۴- بلافاصله، قبل از اینکه کاغذ سرد شود، دو قطعه کاغذ را از هم جدا کنید و بگذارید تا سرد و خشک شود.

۷- می‌توانید با چسباندن این قطعه رنگی روی مقوای دیگر، کارت تبریک، تابلو، نشانه گذار کتاب و... بسازید.

۶- با خط کش و مداد کادری دلخواه روی بخش رنگی ایجاد شده بکشید (برای مثال یک مستطیل ۱۵×۵ سانتی‌متر) و سپس با قیچی آنرا ببرید.

نقاشی آزاد با بافت های مختلف

یک نقاشی آزاد با استفاده از بافت برگ‌ها، پوست درختان و... هر شیء دیگری که دوست دارید، اجرا کنید.

۲۶

